

SÈRIE 1

OPCIÓ A

Exercici 1. Text del Memorial de Greuges

Per a totes les preguntes:

Les puntuacions **parcials** són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6, 7, 9, 10, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2., 2.4. i 2.5. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 1.4., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) i a l'apartat primer del punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la següent manera:

1) 1 punt

L'alumnat ha d'identificar el Memorial de Greuges com un dels textos fonamentals del primer catalanisme polític, en el qual, per primera vegada, el naixent catalanisme –amb el suport dels sectors representatius de la societat civil catalana- feia arribar algunes de les seves reivindicacions al rei d'Espanya, Alfons XII. L'alumnat ha de diferenciar clarament els greuges exposats: descentralització administrativa, reivindicació de la llengua catalana, proteccionisme econòmic, defensa del dret civil. Finalment, haurà de situar el context històric de l'aparició del catalanisme polític de finals del segle XIX en el marc de l'Espanya de la Restauració.

2) 1,5 punts

L'alumnat haurà d'explicar la reivindicació descentralitzadora que traspua el document: una nova organització políticoterritorial d'Espanya de caràcter descentralitzat que els autors del Memorial de Greuges no pensaven limitar de manera exclusiva a Catalunya i que entroncava amb l'organització federativa de l'antiga Corona Catalanoaragonesa. El corrector valorarà molt positivament que l'alumnat esmenti altres documents del primer catalanisme polític relacionats amb el *Memorial de Greuges*, com ara les *Bases de Manresa* i/o el *Missatge a la Reina Regent*. A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha d'identificar Valentí Almirall, el principal ponent del *Memorial*, com un dels ideòlegs més destacats del primer catalanisme. Es valorarà que remarqui l'evolució d'Almirall des del republicanisme federal intransigent fins al catalanisme i que posi de manifest els trets fonamentals del seu pensament polític: laic, democràtic i progressista. Així mateix, també es valorarà molt positivament que s'esmenti la seva obra política més important, *Lo Catalanisme*, 1886, o que citi fets com ara la fundació del "Diari Català" o la fundació de l'associacionisme polític catalanista, amb el Centre Català el 1882.

3) 2,5 punts

L'alumnat ha d'explicar el redreçament cultural de Catalunya, fent referència a la Renaixença i al procés de recuperació de la llengua catalana i els inicis del catalanisme polític fins al 1901. L'alumnat haurà d'esmentar alguns aspectes com ara el llegat del republicanisme federal, l'aparició de portaveus, com ara "La Renaixença" i "La Veu de Catalunya"; la fundació d'entitats arreu de Catalunya, com el Centre Català, la Lliga de Catalunya, la Unió Catalanista, entre d'altres; alguns episodis rellevants, com el Memorial de Greuges, el Missatge a la Reina Regent, l'Exposició Universal de Barcelona, la campanya contra el Codi Civil, les Bases de Manresa, l'impacte de la guerra hispanoamericana, la divisió de la Unió Catalanista i la fundació de la Lliga Regionalista el 1901. El corrector valorarà positivament que l'alumnat esmenti i situï correctament alguns dels protagonistes del primer catalanisme polític, com Valentí Almirall, Àngel Guimerà, Torras i Bages, Prat de la Riba,

entre d'altres. Així mateix, tindrà en compte que l'alumnat hagi esmentat que abans de 1901 el catalanisme, llevat d'alguna provatura ocasional, no va prendre part activa en les eleccions que es convocaven i que era un moviment molt limitat a les classes mitjanes.

Exercici 2.

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 15 i 28 que es correspon amb el bloc de continguts conceptuals 3.2 i, parcialment, amb els blocs de continguts procedimentals 2.1, 2.2, 2.3, 3.3, 3.6, i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum *El franquisme (1919-1975)*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) (1 punt)

L'alumnat ha de descriure les dades de la sèrie estadística de la població activa catalana, tot destacant principalment que l'any 1940, tot just finalitzada la Guerra Civil espanyola la població activa del sector secundari era molt inferior a la de 1930 i situar-les en el context històric de la postguerra.

2) (1,5 punts)

L'alumnat ha de relacionar les conseqüències de la Guerra Civil espanyola amb la caiguda de la població activa del sector secundari en la postguerra. En primer lloc, hauria de destacar la destrucció física d'infraestructures de transport (vies de tren, ports, ponts, etc) i de les fàbriques com a conseqüència directa de la guerra. També és important que assenyali les repercussions de la guerra a nivell demogràfic, el gran nombre de morts i ferits, així com de presos i d'exiliats que va suposar, amb la conseqüent pèrdua de població activa. Finalment hauria de relacionar la pèrdua de pes específic de la indústria, com a conseqüència de la destrucció generada per la guerra, amb la caiguda de la població activa del sector secundari en els anys de la postguerra.

3) (2,5 punts)

L'alumnat ha d'exposar les línies generals de l'evolució econòmica durant la postguerra (1939-1959), tot citant, en primer lloc, els efectes demogràfics i els danys que la Guerra Civil havia causat, amb una caiguda de la producció; a continuació cal explicar que els primers anys de la postguerra es van caracteritzar per una disminució dels intercanvis comercials amb l'estranger, tant de les exportacions com de les importacions de matèries primeres, una davallada general de la riquesa del país i del poder adquisitiu de la majoria de la població. En aquest sentit es valorarà que és faci referència a les dures condicions de vida de la majoria de la població durant aquests anys, que es reflecteix en els baixos salaris, la deficient alimentació i el dèficit d'habitatges dignes. A continuació ha d'explicar la política econòmica del govern franquista durant aquests anys, caracteritzada per l'autarquia, el proteccionisme i el dirigisme econòmic, i pot citar mesures com la creació de l'*Instituto Nacional de Industria (INI)* i el fixament del preu de venda de productes agraris; així com l'escassetat de la producció i que aquesta política van portar al racionament i a l'aparició de l'estraperlo. Finalment, caldrà que exposi les causes de l'esgotament del model econòmic autàrquic: problemes de l'agricultura i de la indústria, la corrupció, el creixement de la inflació, entre d'altres, que donaran pas al Pla d'Estabilització. Per altra banda, l'alumnat ha d'explicar la política social, tot referint-se a la gairebé nul·la conflictivitat social com a conseqüència de la repressió, a la prohibició del dret de vaga, dels sindicats obrers i la creació del sindicat vertical (*Central Nacional Sindicalista, CNS*). L'alumnat també ha de comentar les principals característiques de la societat espanyola d'aquella època, com són la repressió que va exercir el règim franquista en els àmbits, tant en el social com en el cultural, amb instruments com la censura, la manca de llibertats, el pes de la religió i de la moral catòliques, la influència social de l'Església, i el pes de les institucions polítiques del règim i de l'Exèrcit, entre d'altres.

OPCIÓ B

Exercici 1.

Text de la Declaració de la Junta Democràtica de España, 1974

Per a totes les preguntes:

Les puntuacions parcials són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 11, 17, 19, 20 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 4.3, 4.4, 4.5 i amb els de continguts procedimentals 1.1, 1.4, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1, 4.2, 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 7 (El franquisme. 1939-1975) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la següent manera:

1) 1 punt

Cal que l'alumnat faci un petit resum sobre les reivindicacions del text sense tornar-lo a reproduir demostrant que és capaç de sintetitzar i extreure les idees més importants i situar-lo en el context històric de la crisi del règim franquista.

2) 1,5 punts

L'alumnat haurà d'explicar quins partits i associacions van impulsar la creació d'aquesta Plataforma, sobretot el PCE de Santiago Carrillo, també hi van participar el Partit del Treball, els carlistes dirigits per Carles Hug, el Partit Socialista Popular de Tierno Galván i les Comissions Obreres, a més de diverses personalitats, i esmentar l'absència del PSOE, destacant l'evolució ideològica que dels partits polítics en els últims anys del franquisme. S'haurà d'explicar la proposta de reformes que el PCE assumia – l'*eurocomunisme* -; la reorganització del PSOE a Suresnes el 1974 i la reorganització dels partits nacionalistes i del socialisme democràtic a Catalunya.

3) 2'5 punts

L'alumnat haurà d'explicar la creixent conflictivitat laboral dels anys setanta i les protestes dels estudiants universitaris destacant la fundació l'any 1966 del Sindicat Democràtic d'Estudiants. També haurà d'esmentar els partits polítics i sindicats, com el PCE, el PSUC, les CCOO, el PSOE, la UGT, la CNT, la USO; els partits nacionalistes i la seva reorganització, com la CDC, la UDC i el PNB. Es valorarà que es citin els noms dels principals dirigents polítics i sindicals i una explicació sobre la ideologia dels partits, més que la simple enumeració de les forces polítiques. Es valorarà positivament que l'alumnat expliqui la resistència cultural dels primers anys del franquisme, els fets del Palau de la Música, la Caputxinada o l'Assemblea de Catalunya, entre d'altres

Exercici 2

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 11 i 12, que es corresponen amb els apartats 3.1 i 3.2 dels continguts de fets i conceptes.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de descriure les dades, tot destacant a la gran quantitat de vagues i de vaguistes que hi va haver durant aquests anys i la seva evolució durant el període . També haurà de situar les dades en el context de la Primera Guerra Mundial, en la qual Espanya es va mantenir neutral.

2) 1,5 punts

L'alumnat ha d'explicar que durant la Primera Guerra Mundial Espanya exportava molts productes, però l'increment de les exportacions va provocar un gran augment dels preus, per la qual cosa els exportadors en van sortir molt beneficiats, mentre que els sectors populars van empitjorar les seves condicions de vida. A continuació, l'alumnat ha d'explicar els aspectes socials de la crisi de 1917, la vaga general revolucionària i la posterior vaga de la Canadenca i els fets coneguts amb el nom de *pistolisme* que afectaren especialment a la societat catalana fins al 1923.

3) 2,5 punts

L'alumnat ha d'explicar l'evolució del moviment obrer durant l'últim terç del segle XIX. Quant el desenvolupament del anarquisme es valorarà positivament que expliqui que els llibertaris es dividiren en dues tendències: els partidaris de l'acció sindical i els que preferien les accions violentes. Aquests van ser els responsables del terrorisme anarquista de finals del segle XIX que va afectar especialment a Barcelona, com l'atemptat contra el general Martínez Campos, l'atemptat del Liceu o el del carrer de Canvis Nous; l'evolució del socialisme i el naixement del PSOE i de la UGT. A continuació, l'alumnat haurà d'explicar els fets més destacats del moviment obrer durant els primers anys del segle XX, les conseqüències de la Setmana Tràgica o la fundació de la CNT, entre d'altres.